

PART A: Grammar 1

1- The popularity of game theory has varied economics.

- 1) to be introduced by
2) in order to introduce into
3) since its introduction into
4) from its introduction by

2- Although there are many definitions of epistemology, is probably Brian MacMahonetal.

- 1) most widely accepted one - by
2) the one most wide accepted – from
3) one mostly wide accepted – those by
4) the most widely accepted - that of

3-This debate, on such values as equality and liberty, may never be finally resolvable.

- 1) it turns
2) turning as it does
3) which it turns
4) turning it does

4- Experiments involve introducing a planned intervention, a "treatment" into a situation.

- 1) as usually referred to
2) as usually referring to
3) referring usually as
4) usually referred to as

5- Research in the history of the family has progressed from the narrow view of the family as a household unit as a process over the entire lives of its members.

- 1) to consider itself
2) of considering it such
3) to considering it
4) for considering such

6- In every war, each side tends to regard its own goals as legitimate and illegitimate.

- 1) those of the other as
2) one of the other as
3) ones for others being
4) that for others being

7- Inflation is generally taken to be the rise of prices, or,, the fall of the general purchasing power of the monetary unit.

- 1) to put other way round
2) to put it round other way
3) putting the way other round
4) put the other way round

8- the human brain is a "language learning" organ is provided by neurological studies of language disorders.

- 1) Supporting further the view which
2) To support further the view which
3) Further supporting the view that
4) Further support for the view that

9- Mass media a new social institution, concerned with the production of knowledge sense of the word.

- 1) together comprising - in the widest
2) together comprise - in the widest
3) altogether comprised of - in most widely
4) is altogether comprised of - in most widely

بخش اول: درک مطلب

■ در این بخش، چند متن به طور مجزا آمده است. هر یک از متن‌ها را به دقت بخوانید و پاسخ سؤالاتی را که در زیر آن آمده است، با توجه به آن چه می‌توان از متن استنتاج یا استنباط کرد، پیدا کنید و در پاسخنامه علامت بزنید.

متن (۱)

در خلال دهه ۱۹۷۰ برخی دادگاه‌های ایالتی و فدرال تعریف وسیع‌تری از جنون را که مؤسسه حقوقی آمریکا پیشنهاد کرده بود، پذیرفتند. آن تعریف چنین بود «شخص به شرطی در قبال جرم خویش مسئول شناخته نمی‌شود که در هنگام ارتکاب آن، بر اثر بیماری یا کاستی روانی به میزان قابل ملاحظه‌ای فاقد توانایی لازم برای دریافت نادرستی عمل خویش و یا توان هماهنگ‌سازی آن با مقتضیات قانون مربوط باشد». عبارت «به میزان قابل ملاحظه» گویای آن است که هر درجه‌ای از ناتوانی، شخص را از مسئولیت حقوقی معاف نمی‌کند و در عین حال فقط ناتوانی کامل نیز (۵) ملاک قرار نمی‌گیرد. این که به جای «بداند» واژه «دریابد» به کار رفته متضمن این تلویح است که صرف آگاهی عقلی از درستی و نادرستی کافی نیست، بلکه شخص باید بتواند عواقب اخلاقی یا حقوقی رفتار خود را تا حدودی درک کند و تنها در این صورت است که مسئولیت حقوقی وی محرز می‌شود.

مسئله مسئولیت قانونی مردمان گرفتار اختلال روانی در سال ۱۹۸۱ با صدور رأی براث ناشی از جنون برای شخصی به نام «جان هینکلی» در سوء قصد به جان رئیس جمهور ریگان، بحث و جدل فراوان برانگیخت. مردم از این رأی به خشم آمدند، به این علت که احساس کردند دفاع براساس (۱۰) جنون به صورت گریزگاهی قانونی درآمده که مجرمین از آن برای فرار از قانون بهره می‌برند. بنابراین در سال ۱۹۸۴ کنگره آمریکا قانون اصلاحیه دفاع از جنون را به تصویب رساند. در این قانون تمهیدات و پیش‌بینی‌هایی برای دشوارتر ساختن تبرئه متهمان از مسئولیت قانونی گنجانده شد. نمونه این که با تغییر عبارت مؤسسه حقوقی آمریکا از عنوان «بی‌بهره از توانایی کلی... برای دریافت و فهم...» به «ناتوان از دریافت و فهم» به این نکته صراحت و قطعیت بخشید که اختلال یا نارسایی باید «شدید» باشد و همچنین ارائه ادله را به جای شاکی برعهده وکیل مدافع می‌گذارد. این قانون در کلیه دعوی‌های مطروحه در دادگاه‌های فدرال و در نیمی از دادگاه‌های ایالتی اعمال می‌شود.

(۱۵) تلاش دیگری برای صراحت بخشیدن به دفاع قانونی از جنون، رأی است به این مفهوم که «شخص مجرم است اما گرفتار اختلال روانی می‌باشد». این رأی، نخست در ایالت میشیگان صادر شد و اینک یازده ایالت دیگر، آن را منشأ صدور رأی در موارد مربوط قرار می‌دهند. قوانین به طور کلی راه را برای رأی «مقصر اما بیمار» در شرایطی باز می‌گذارد که متهم گرفتار اختلال عمده فکر یا هیجان باشد، به طوری که هنگام ارتکاب عمل دچار اختلال قضاوت، رفتار و تشخیص واقعیت یا توان کنار آمدن با مقتضیات عادی زندگی باشد. با این همه، تأثیر این «بیماری روانی» کمتر از جنون قانونی است. رأی «مقصر اما بیمار» دست اعضای هیأت منصفه را باز می‌گذارد که وقتی در متهم خطری را احساس کنند، ضمن محکوم (۲۰) ساختن او اطمینان داشته باشند که به خاطر بیماریش تحت درمان قرار خواهد گرفت. این قبیل اشخاص یا در زندان تحت درمان قرار می‌گیرند یا تا وقتی که حالشان برای تحمل محکومیت مناسب شود در بیمارستان روانی می‌مانند.

نگرانی عمومی از این که دفاع بر اساس جنون به صورت گریزگاه عمده‌ای در حقوق جزا درآمده باشد، بسیار دور از واقعیت است. کاربرد این نوع دفاعیه بسیار کمیاب است و تبرئه شدن به خاطر جنون از آن هم کمیاب‌تر است. اعضای هیأت منصفه به اکراه به این باور می‌رسند که کسی مسئولیت اخلاقی عمل و رفتار را عهده‌دار نباشد و وکلای دعاوی نیز که از احتمال رد شدن محمل جنون اطلاع دارند، فقط از روی ناچاری به آن (۲۵) متوسل می‌شوند.

کج ۱۰۱- پاراگراف قبل از متن فوق، به احتمال قوی به بحث درباره کدام موضوع می‌پردازد؟

۱) ملاک‌های تشخیص توانایی کنترل رفتار در افراد مبتلا به اختلالات روانی

۲) قوانین مربوط به جنون در سال‌های قبل از ۱۹۷۰ میلادی

۳) تعریف اختلال‌های روانی از دیدگاه روانشناسی

۴) رویکرد حقوق غربی به موضوع مسئولیت حقوقی افراد در گذشته

پاسخنامه آزمون گروه علوم انسانی دکتری ۹۱

زبان عمومی

قسمت اول: گرامر ۱

۱- گزینه «۳» محبوبیت «نظریه بازی» از زمان مطرح شدنش در اقتصاد متنوع بوده است.

توضیح گرامری: مبدأ زمان **since +** یکی از علائم زمان حال کامل است. زمان حال کامل بر انجام کار یا روی دادن حالتی دلالت می‌کند که از زمان گذشته شروع شده و تا زمان حال ادامه یافته است یا اثر آن تاکنون باقی مانده باشد. ساختار آن به صورت زیر است.

فاعل + have/has + p.p

He has lived here since childhood.

از بچگی، او در اینجا زندگی کرده است.

توضیح تست: از آنجا که **has varied** در این جمله نشان دهنده زمان حال کامل است، بنابراین جمله با گزینه (۳) که در آن واژه **since** به کار رفته کامل می‌شود.

گزینه (۴) نیز علاوه بر اینکه **from** در اینجا کاربرد ندارد، به دلیل استفاده از حرف اضافه نادرست **by** نادرست است.

۲- گزینه «۴» اگرچه تعاریف زیادی از معرفت‌شناسی وجود دارد، اما مقبول‌ترین تعریف احتمالاً متعلق به بریان مک ماهونتال است.

توضیح گرامری: قید عالی به صورت زیر ساخته می‌شود:

the + most + قید → the most widely

به این نکته توجه کنید که قبل از قید عالی باید حتماً از حرف تعریف **the** استفاده کنیم.

توضیح تست: **accepted** صفت است بنابراین باید از قید قبل از آن استفاده کرد. پس گزینه (۴) صحیح است.

The most widely accepted.

صفت قید حرف تعریف

۳- گزینه «۲» این بحث چون که ارزش‌هایی مثل آزادی و برابری را مطرح می‌کند، ممکن است هرگز قابل حل نباشد.

توضیح گرامری: **turning as it does** شکل دیگری از **since it turns** است، بنابراین گزینه (۲) صحیح است.

۴- گزینه «۴» آزمایش‌ها معمولاً شامل مداخله برنامه‌ریزی‌شده‌ای هستند که غالباً «تداخل» نامیده می‌شود.

always, usually, sometimes, often,

توضیح گرامری: قیده‌های تکرار عبارتند از:

جای قیده‌های تکرار در جمله، قبل از فعل اصلی یا بعد از فعل کمکی یا **to be** است.

She had always assumed that Gabriel was a girl name.

او همیشه فکر می‌کرد که گابریل اسم دخترانه است.

فعل اصلی فعل کمکی

It is often difficult to translate poetry.

ترجمه شعر اغلب دشوار است.

فعل **to be**

پاسخ سؤالات متن (۱)

۱۰۱- گزینه «۲» در سطر ۱ داریم: دادگاه‌های ایالتی و فدرال تعریف وسیع‌تری از جنون را که مؤسسه حقوقی آمریکا پیشنهاد کرده بود، پذیرفتند. معلوم می‌شود که در قبل تعریفی برای سال‌های قبل از دهه ۱۹۷۰ ارائه شده است که حال در دهه ۱۹۷۰ تعریف وسیع‌تری ارائه شده است. ضمن اینکه در ادامه به تعاریف در سال‌های بعد اشاره می‌کند.

۱۰۲- گزینه «۳» متن در ابتدا تاریخچه‌ای مختصر از تعاریف جنون را ارائه می‌دهد سپس با آوردن مثالی و توضیح در رابطه با آن چالش، در پاراگراف آخر می‌گوید که نگرانی عمومی از اینکه دفاع براساس جنون به صورت گریز گاه عمده‌ای در حقوق جزا درآمده باشد، بسیار دور از واقعیت است و اشاره اصلی متن رفع نگرانی عموم می‌باشد.

۱۰۳- گزینه «۳» پاراگراف دوم مثالی است که نشان می‌دهد این قانون به صورت صد در صد کامل نیست و عموم را خشمگین کرده است، پس این خشم باعث می‌شود بر روی قانون تجدیدنظر شود و قانون جدیدی تدوین شود سپس با آوردن مثال جان هینکلی پاراگراف اول به چالش و بحث کشیده می‌شود.

۱۰۴- گزینه «۴» در انتهای خط ۲۲ داریم: کاربرد این نوع دفاعیه بسیار کمیاب است و تبرئه شدن به خاطر جنون از آن هم کمیاب‌تر است. به طور واضح گزینه ۴ را توضیح می‌دهد.

۱۰۵- گزینه «۲» این سؤال صورت دیگری از پاراگراف آخر می‌باشد. زیرا در ابتدای پاراگراف در خط ۲۲ داریم: نگرانی عمومی از اینکه دفاع براساس جنون به صورت گریزگاه عمده‌ای در حقوق جزا درآمده باشد بسیار دور از واقعیت است.

پاسخ سؤالات متن (۲)

۱۰۶- گزینه «۳» در ابتدای متن به برخی از باورهای جامعه نسبت به این بیماری و سپس در رابطه با علل پیدایش آن و بعداز آن در مورد اقدامات درمانی پیشگیرانه توضیح داده شد.

رد گزینه ۱: اختلالی که به درستی شناخته نشده اشتباه است. زیرا در خط چهارم به روشنی در مورد آن توضیح داده می‌شود و علل آن را مورد بررسی قرار می‌دهد.

رد گزینه ۲: جمله ناقص است زیرا هم عوامل مؤثر در بروز و تشدید اوتیسم مطرح شده است و هم موارد پیشگیرانه آن.

رد گزینه ۴: هیچ‌کدام از باورهای آورده شده جنبه علمی برای روان‌شناسان اوتیسم نبوده است.

۱۰۷- گزینه «۱»

I: درست است. در خط ۶ می‌بینیم که اشاره شده است در آزمایشات پاراکلینیکی کودکان مبتلا به اوتیسم باید عوامل قبل و بعد مورد بررسی قرار گیرد.
II: درست است. در خط ۱۸ می‌بینیم که بسیاری از والدین زمانی که تشخیص اوتیسم برای کودکشان مطرح می‌شود برخورد مناسب با مسأله نمی‌کنند و در واقع دچار نوعی انکار می‌شوند و با مراجعه به متخصصان مختلف امیدوارند که تشخیص دیگری را برای آنها پیدا کنند. گروهی دیگر تمام آرزوهایی که برای کودک خود داشتند را نقش بر آب می‌بینند و از هرگونه اقدامی ناامید می‌شوند، اما خوشبختانه امروزه بیش از هر زمان دیگری می‌توان به کودکان اوتیستیک کمک کرد. هرچه اقدامات زودتر انجام شوند، نتایج بهتر خواهند بود.

III: نادرست است. در متن اشاره‌ای به این جمله نشده است بعلاوه اینکه هیچ یک از عوامل آورده شده بر دیگری ارجحیت ندارد.

۱۰۸- گزینه «۱» در خط ۵ می‌بینیم: در حقیقت به دلیل تنوع تظاهرات کلینیکی طیف تشخیص بیمار اوتیستیک مشکل است. به صورت واضح به این موضوع اشاره شده است.

۱۰۹- گزینه «۴» در خط ۱۷ داریم که در صورت مشاهده هرگونه رفتار غیرطبیعی کودک در هر سنی، مراجعه به متخصص اولین قدمی است که والدین باید بردارند. این موضوع برخورد مناسب والدین و شروع هرچه سریع‌تر رفتارهای درمانی می‌باشد.

سوالات حقوق جزا و جرم‌شناسی

کج ۱- اگر مردی چهار انگشت زنی را به طور جداگانه قطع کند چرا زن می‌تواند بدون رد فاضل دیه قصاص کند؟

- (۱) زیرا اگر جنایات متعدد باشد به هیچ وجه موجب نصاب نمی‌شود پس حق قطع دارد.
- (۲) زیرا دلیل آن امری تعبدی است پس حق قطع همه‌ی انگشتان را دارد.
- (۳) زیرا به حد نصاب نصف شدن دیه زن نرسیده پس حق قصاص همه‌ی انگشتان را دارد.
- (۴) زیرا استصحاب بقاء حق قصاص در هریک از انگشتان موجب قطع است.

کج ۲- دلیل عدم قصاص قاتل عمدی مربوط به این عبارت در کدام گزینه بیان شده است؟ «اذا لم يقصد القتل بالنادر ای بما يقع به القتل نادراً فلا قود و

ان اتفق الموت كالضرب بالعود الخفيف».

- (۱) زیرا قصد قتل نداشته است.
- (۲) زیرا مورد نادر، به عدم قصاص ملحق است.
- (۳) زیرا با وسیله نادراً کشنده قصد قتل غیرممکن است.
- (۴) زیرا این مورد موجب شک در قصاص است.

کج ۳- کدام گزینه عبارت را کامل می‌کند: «..... و هی التي تفتق الخريطة و يبعد معها السلامة»

(۱) الدامية	(۲) الدامغة	(۳) الباضعة	(۴) الهاشمة

کج ۴- در این عبارت معنی صحیح «صال» چیست؟ «لو صال المجنون عليه و لم يمكنه دفعه الأ بقتله فهدر»

(۱) دفاع	(۲) قتل	(۳) هجوم	(۴) تصادم

کج ۵- ترجمه صحیح عبارت در کدام گزینه آمده است؟ «لو قتل الكافر مثله ثم اسلم القاتل فالدية عليه لاغير»

- (۱) اگر کافری کافری را مثله کند و پس از قتل او مسلمان شود فقط محکوم به پرداخت دیه می‌شود نه چیز دیگری.
- (۲) اگر کافری، کافری را بکشد و سپس مسلمان شود فقط محکوم به پرداخت دیه است و نه چیز دیگری.
- (۳) اگر دو کافر با مثله کردن مرتکب قتل شوند و یکی مسلمان شود مسلمان فقط به دیه محکوم می‌شود.
- (۴) اگر مسلمانی کافری را مثله کند فقط به پرداخت دیه کامل محکوم می‌شود نه چیز دیگر.

کج ۶- ترجمه صحیح عبارت در کدام گزینه آمده است؟ «ان جماعة الصبيان لا يثبت بهم اللوث و هو كذلك الا ان يبلغوا حد التواتر».

- (۱) همانا جماعت صابئین اگر شهادت دهند لوث ثابت نمی‌شود مگر به حد تواتر برسد.
- (۲) همانا با شهادت گروه کثیری از کودکان لوث ثابت نمی‌شود حتی اگر به حد تواتر برسد.
- (۳) همانا با شهادت گروهی از کودکان لوث ثابت نمی‌شود مگر گفته آن‌ها به حد تواتر برسد.
- (۴) همانا با شهادت گروه کودکان لوث ثابت نمی‌شود مگر آن که به حد بلوغ برسند و این قول متواتر است.

کج ۷- منظور از «اصل» در این عبارت چیست؟ «قال ابن ادریس لا يضمن [الطبيب] مع العلم و الاجتهاد للاصل»

(۱) اصل جواز عمل در طبیب	(۲) اصل تفسیر به نفع متهم	(۳) اصل وجوب درمان	(۴) اصل برائت ذمه

پاسخنامه حقوق جزا و جرم‌شناسی

۱- گزینه «۴» اگر انگشتان زن با یک ضربت قطع شده باشد برای زن از مرد در آن عضو حق قصاص ایجاد می‌شود بدون رد تفاضل مگر این که دیه‌ی آن عضو به یک سوم دیه‌ی مرد برسد یا بیشتر از آن شود که در این صورت نصف خواهد شد. اما اگر با بیش از یک ضربت قطع شده باشد برای زن دیه‌ی چهار انگشت یا قصاص در چهار انگشت ثابت می‌شود بی‌آنکه چیزی به مرد رد شود. به خاطر ثبوت حکم و استصحاب حق قصاص در هر قطع.

۲- گزینه «۱» در صورتی که قاتل با وسیله‌ای که به طور نادر کشنده است و در حالیکه قصد قتل نداشته باشد، ضربه‌ای وارد آورد قصاص نخواهد شد اگر چه اتفاقاً موجب مرگ شود، مانند آن که با چوب نازک ضربه‌ای بزند. نبودن قصاص به دلیل آن است که قصد به سوی قتل محقق نشده است و وسیله نیز غالباً کشنده نمی‌باشد.

۳- گزینه «۲» ترجمه عبارت چنین است «... و آن زخمی است که کاسه‌ی جمجمه را می‌شکافد و در آن امیدی به سلامت و رهایی از مرگ نیست» این تعریف، تعریف دامغه می‌باشد. هرچند در بند ۹ ماده ۴۷۰ قانون مجازات اسلامی ۱۳۷۰ (بند خ ماده ۷۰۹ قانون مجازات اسلامی جدید) در تعریف دامغه چنین آمده است «صدمه یا جراحی که کیسه مغز را پاره می‌کند، که علاوه بر دیه مأمومه، موجب ارش پاره شدن کیسه مغز می‌باشد».

۴- گزینه «۳» صال به معنی هجوم و حمله و تهاجم است و معنی ترجمه‌ای صورت سؤال چنین است: «اگر دیوانه به شخص هجوم آورد و او جز با کشتن وی نتواند از خود دفاع کند، خون او هدر خواهد بود». لذا گزینه سوم صحیح می‌باشد. و سایر گزینه‌ها به دلیل اشتباه در ترجمه تعابیر ناصحیح می‌باشند.

۵- گزینه «۲» مسلمان به جهت کافر قصاص نمی‌شود و کافری که بعد از کشتن کافر دیگر اسلام بیاورد چون یکی از شرایط قصاص تساوی در دین می‌باشد، شخص قصاص نمی‌شود. پس در این خصوص تفاوتی نمی‌کند قاتل قبل از ارتکاب قتل یا حین آن یا حتی بعد از قتل مسلمان شود. البته پرداخت دیه کافر در صورت ذمی بودن برعهده اوست.

۶- گزینه «۳» ترجمه صحیح و دقیق در گزینه ۳ آمده است که در مورد شرایط ثبوت لوث در صورت شهادت گروهی از کودکان است که اصل اولیه عدم پذیرش آن به دلیل نداشتن شرایط شهادت آنان (بلوغ) است البته اگر شهادت آنان به حد تواتر و شیاع عرفی برسد، افاده‌ی لوث می‌کند. و می‌تواند مثبت قتل باشد.

۷- گزینه «۴» پزشک اگر متخصص بود و تلاش خود را بکار بسته باشد، ضامن نخواهد بود به خاطر اصل برائت و عدم تکلیف و به خاطر آن که با اذن بیمار به مداوا کردن او، ضامن ساقط شده است. هرچند قول فوق نادر می‌باشد و قول مشهور ضامن طبیب می‌باشد مگر اینکه قبلاً از بیمار برائت گرفته باشد.

۸- گزینه «۱» به دلیل وجود قاعده «الحاکم ولی من لا ولی له» حاکم شرع ولی چنین مقتولی است ولی در این مورد که آیا حق عفو بلاعوض را علاوه بر تقاضای قصاص و عفو مع العوض (دیه) را دارد یا خیر بین فقها، اختلاف نظر وجود دارد ولی چون بعضی از فقها قائل به عدم حق عفو برای حاکم هستند، گزینه‌ی ۲ نمی‌تواند صحیح باشد.

سوالات حقوق جزا و جرم‌شناسی

کجه ۱- کدام گزینه عبارت زیر را کامل می‌کند؟

«يسقط حد الزنا بدعوى مع امكانهما فى حقه»

- (۱) الجهالة (۲) الظن (۳) الجهالة او الشبهة (۴) الشبهة

کجه ۲- «ضعف» در فقه جزایی به چه مجازاتی گفته می‌شود؟

- (۱) چهل تازیانه که یکبار به مجرم زده می‌شود.
(۲) پنجاه تازیانه که یکبار به مجرم زده می‌شود.
(۳) یک صد عود که یکبار به مجرم زده می‌شود.
(۴) هفتاد و پنج تازیانه که یکبار به مجرم زده می‌شود.

کجه ۳- عبارت زیر با کدام گزینه کامل می‌شود؟

«فمن اقر بايقاب ذكر مختاراً اربع مرات و كان حراً بالغاً»

- (۱) عزّر مطلقاً (۲) جلد الحد مطلقاً (۳) رجم محصناً کان او لا (۴) قتل محصناً کان او لا

کجه ۴- چرا قاذف «تشهیر» می‌شود؟

- (۱) تا از پذیرش شهادت او پرهیز شود.
(۲) تا مجازات او به نوعی تشدید شود.
(۳) تا دیگران عبرت بگیرند.
(۴) تا جرم قذف را ترک کند.

کجه ۵- کدام گزینه جای خالی را در عبارت ذیل کامل می‌کند؟

«المحارب لا يترك على خشبته»

- (۱) ازید من ثلاثة ايام حتى مات.
(۲) الا ثلاثة ايام من حين جليه.
(۳) ازید من ثلاثة ايام وليلين من حين صلبه.
(۴) ازید من ثلاثة ايام من حين صلبه.

کجه ۶- در فقه جزایی «مستلب» به چه مجرمی گفته می‌شود؟

- (۱) همان سارق مسلح است.
(۲) یکی از جرایم در حکم کلاهبرداری است.
(۳) مال را علنی بدون محاربه برداشته و فرار می‌کند.
(۴) مال را به طور علنی و با اسلحه می‌رباید.

کجه ۷- اگر دو شاهد به جرم سرقت علیه شخصی شهادت دهند و قبل از اجرای حد، دو شاهد دیگر علیه او به سرقت حدی دیگری شهادت دهند، چه

حکمی دارد؟

- (۱) اولی آن است که مجازات‌های متعدد بر او جاری می‌شود.
(۲) اقرب آن است که فقط یک مجازات بر او جاری می‌شود.
(۳) اصح آن است که اگر فاصله دو سرقت کم باشد فقط یک مجازات جاری می‌شود.
(۴) اشهر آن است که چه فاصله کم یا زیاد باشد یک مجازات دارد.

کجه ۸- عبارت «لو تاب شارب المسكر قبل قيام البينه و لو تاب بعد اقراره بالشرب» با کدام گزینه کامل می‌گردد؟

- (۱) سقط الحد - يتخير الامام فى اقامته عليه و العفو
(۲) يتخير الامام فى اقامته عليه - سقط الحد
(۳) سقط الحد - سقط الحد
(۴) سقط الحد - لم يسقط الحد

پاسخنامه حقوق جزا و جرم‌شناسی

- ۱- گزینه «۳» حد زنا در صورت وجود شبهه و یا جهالت ساقط می‌شود و مبنای آن هم قاعده درء می‌باشد.
- ۲- گزینه «۳» در صورتی که کسی مرتکب زنا شود و جرم او اثبات گردد ولی به علت بیماری نتوان حد زنا را بر او جاری نمود به تعداد تازیانه‌ای که باید به او زده شود ترکه چوب کنار هم گذاشته و یک بار به او ضربه می‌زنند.
- ۳- گزینه «۴» تعریف ارائه شده در صورت سوال، تعریف «لواط» است.
- ۴- گزینه «۱» علت تشهیر قاذف آن است که از پذیرش شهادت او خودداری شود، تشهیر به معنای شناساندن فرد مجرم به دیگران است.
- ۵- گزینه «۴» اگر برای محارب مجازات صلب انتخاب شود، فقط برای مدت سه روز بر بالای صلیب می‌ماند، البته اگر در کمتر از سه روز بمیرد می‌توان او را پایین آورد.
- ۶- گزینه «۳» در فقه جزایی مستلَب کسی است که آشکارا مالی را می‌دزدد و فرار می‌کند.
- ۷- گزینه «۲» اگر دو شاهد به جرم سرقت علیه کسی شهادت دهند و قبل از اجرای حد شاهد دیگری علیه او شهادت به سرقت حدی دیگری بدهد «اقرَب» آن است که فقط یک مجازات بر او جاری می‌شود.
- ۸- گزینه «۱» اگر کسی که شرب خمر کرده قبل از اقامه شهادت توسط شهود توبه کند حد، ساقط می‌شود ولی اگر اقرار به شرب خمر کرده و جرم او از این طریق ثابت شده باشد و سپس توبه کند، امام مخیر است که او را عفو نموده و یا حد شرب خمر را بر وی جاری کند.
- ۹- گزینه «۴» اگر کسی یکی از محرمات اجماعی بین مسلمین را حلال بداند اگر علم داشته باشد که آن حرام از بدیهیات بین مسلمین است، مرتد بوده و اعدام می‌شود.
- ۱۰- گزینه «۱» اگر کسی پیامبر اسلام و یا یکی از انبیا الهی را سب کند مهدور الدم بوده و به طور مطلق قتل او واجب است مگر این که خوف ضرر جانی یا مالی وجود داشته باشد.
- ۱۱- گزینه «۲» اگر کسی جنین تام الخلقه را قبل از دمیدن روح اسقاط کند دیه آن یکصد دینار است.
- ۱۲- گزینه «۳» اگر مردی چهار انگشت زنی را قطع کند و زن خواستار عفو یک انگشت و قصاص سه انگشت دیگر باشد بنا بر نظر قوی‌تر، زن چنین حقی ندارد و حکم به قطع دارای اشکال است.
- ۱۳- گزینه «۲» اگر ولی شرعی کودکی با قصد تربیت کودک را تنبیه کند و کودک بمیرد، از آن جایی که شرط تنبیه، سلامت کودک است ولی کودک، از مال خود ضامن دیه است.
- ۱۴- گزینه «۱» اگر قاتل شبه عمد شتر را برای پرداخت دیه انتخاب کند شترها باید ۳۴ شتر ۵ ساله و ۳۳ بنت لبون ۲ ساله و ۳۳ حقه ۳ ساله باشد.

سؤالات حقوق جزا و جرم‌شناسی

کله ۱- معنی صحیح عبارت «تختن التفریب بمن املک و لم یدخل» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) تراشیدن سر اختصاص به زناکاری دارد که عقد کرده ولی همبستری نکرده است.
- (۲) تشهیر اختصاص به زناکاری دارد که عقد کرده ولی همبستری نکرده است.
- (۳) تبعید اختصاص به زناکاری دارد که عقد کرده ولی همبستری نکرده است.
- (۴) گرداندن در شهر غیر محل سکونت زانی اختصاص به زناکاری دارد که عقد کرده ولی همبستری نکرده است.

کله ۲- معنی روایت «المرءة تعاقل الرجل الی ثلث الدیة» چیست؟

- (۱) اگر عضوی از زن توسط مرد قطع شود ثلث دیه دارد.
- (۲) زن و مرد تا یک سوم دیه مشترکاً عاقله هستند.
- (۳) دیه زن و مرد تا یک سوم دیه برابر است.
- (۴) زن فقط تا ثلث دیه مرد عاقله محسوب است.

کله ۳- معنی صحیح «یمنکن الاکراه فیما دون النفس و یكون القصاص علی المکره» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) اکراه به کمتر از قتل محقق می‌شود و اکراه شده قصاص می‌شود.
- (۲) اکراه به کمتر از قتل محقق می‌شود و می‌توان اکراه‌کننده و اکراه شده را قصاص کرد.
- (۳) اکراه به کمتر از قتل محقق می‌شود ولی در عین حال قصاص هم باقی است.
- (۴) اکراه به کمتر از قتل محقق می‌شود و اکراه‌کننده قصاص می‌شود.

کله ۴- «اصور» در عبارت «فی العنق اذا کسر فصار اصور» به چه معنی است؟

- (۱) معمولاً
- (۲) مائلاً
- (۳) فاسداً
- (۴) مرتعشاً

کله ۵- لواحد السارق فی النصاب قبل الاخراج من الحرز

- (۱) علیه الضرب خاصة
- (۲) فلاقطع
- (۳) علیه القطع
- (۴) یضمن المال فقط

کله ۶- «یضمن مستوفی القصاص حصص الباقین من الدیة» به چه معناست؟

- (۱) ولی دمی که می‌خواهد قصاص را اجرا کند باید سهم بقیه اولیا دم از دیه را تضمین کند.
- (۲) ولی دم حاضر در صورتیکه بخواهد قصاص را اجرا کند باید سهم بقیه را پرداخت کند.
- (۳) ولی دمی که می‌خواهد بیش از سهم خود قصاص کند باید فاضل دیه را تضمین کند.
- (۴) ولی دمی که می‌خواهد چند نفر را در مقابل یک نفر قصاص کند باید سهم قصاص شونده‌ها را تضمین کند.

کله ۷- لوکانت الشهادة علی الرجم ثم رجعوا فاعترفوا

- (۱) بالتعمد اعطوا الدیة
- (۲) بالاشتباه اقتص منهم
- (۳) بالاکراه حبسوا حتی ماتوا
- (۴) بالتعمد اقتص منهم

کله ۸- معنی صحیح «کما تحرم الرشوة علی المرتشی تحرم علی المعطى لاعانته علی الاثم» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) همانطوری که دریافت رشوه حرام است راشی هم چون معاون جرم است مرتکب حرام شده است.
- (۲) همانگونه که دادن رشوه حرام است معاونت در آن هم حرام و معاونت در گناه است.
- (۳) همانگونه که گرفتن رشوه حرام است دادن آن نیز به دلیل کمک بر گناه حرام است.
- (۴) همانطوری که دادن رشوه حرام است گرفتن آن هم حتی توسط واسطه حرام و کمک به جرم است.

کله ۹- معنی «باضعة» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) هی التي تکشف عن العظم
- (۲) هی التي قشرت الجلد
- (۳) هی التي تکسر العظم
- (۴) هی التي تقطع الجلد و تنفذ فی اللحم

کله ۱۰- با توجه به عبارت «من تزوج امرئة فی عدتها عالماً بالعدة و التحريم حرمت علیه ابدأ» کدام گزینه درست است؟

- (۱) علم به موضوع و علم به حکم در تحقق حرمت ابدی مؤثر است.
- (۲) فقط علم به موضوع موجب حرمت ابدی است.
- (۳) فقط علم به حکم موجب حرمت ابدی است.
- (۴) علم به حکم فقط در عده مؤثر است و آن هم موجب حرمت ابدی است.

پاسخنامه حقوق جزا و جرم‌شناسی

۱- گزینه «۳» باب حدود (زنا) - الْجُلْدُ وَ الْجَزُّ وَ التَّغْرِيبُ: وَ يَجِبُ عَلَى الذَّكَرِ الْخُرَّ غَيْرِ الْمُحْصَنِ وَ إِنْ لَمْ يُمْلِكْ، وَ قِيلَ: يَخْتَصُّ التَّغْرِيبُ بِمَنْ أَمْلَكَ وَ لَمْ يَدْخُلْ: شلاق زدن، جز و تعزیر: این حد بر مردی واجب می‌شود که آزاد و غیر محصن باشد اگرچه عقد کرده ولی نزدیکی نکرده باشد. و برخی گفته‌اند: «تبعید اختصاص به فردی دارد که عقد ازدواج کرده (ولی با همسرش نزدیکی نکرده) است.»

۲- گزینه «۳» باب قصاص - إِنْ هَذَا حُكْمُ رَسُولِ اللَّهِ (صلى الله عليه و آله): إِنْ الْمَرْأَةُ تَعَاوَلُ الرَّجُلَ إِلَى ثُلُثِ الدِّيَةِ، فَإِذَا بَلَغَتِ الثُّلُثَ رَجَعَتْ إِلَى النَّصْفِ: این حکم رسول خدا (صلى الله عليه و آله) است که زن تا یک سوم دیه با مرد برابر است و هرگاه به یک سوم برسد دیه زن نصف می‌شود.

۳- گزینه «۴» باب قصاص - وَ يُمَكِّنُ الْإِكْرَاهُ فِيمَا دُونَ النَّفْسِ وَ يَكُونُ الْقِصَاصُ عَلَى الْمُكْرَهَةِ: اکراه در کمتر از قتل نفس (مثل زخمی کردن، ضرب و شتم و...) نیز ممکن است و در این صورت مجازات قصاص برای اکراه‌کننده خواهد بود نه مباشر (اکراه شده).

۴- گزینه «۲» باب دیات - فِي الْعُنُقِ إِذَا كَسِرَ فَصَارَ أَصْوَرُ أَيُّ: مَائِلًا الدِّيَةِ وَ كَذَا لَوْ مَنَعَ الْأُذْرَادَ، وَ لَوْ زَالَ فَأَلْأَرْشُ: در شکستن گردن هنگامی که کج شود یک دیه کامل است و در صورتی که جنایت وارده به گردن به گونه‌ای باشد که مانع از بلعیدن غذا باشد یک دیه کامل است و چنانچه عیب برطرف گردد و گردن به حالت اول خود برگردد برای مدتی که معیوب بوده، ارش ثابت می‌گردد، بنابراین با توجه به معنای متن «اصور» در عبارت به معنای مائلاً (کج شدن) آمده است.

۵- گزینه «۲» باب حدود (سرقت) - لَوْ أَخَذْتَ السَّارِقَ فِي الْبِصَابِ قَبْلَ الْإِخْرَاجِ مِنَ الْجِرِّ مَا يُنْقِصُ قِيَمَتَهُ فَلَا قَطْعَ وَ لَوْ ابْتَلَعَ النَّصَابَ قَبْلَ الْخُرُوجِ فَأَنْ تَعَذَّرَ إِخْرَاجُهُ فَلَا حُدَّ: اگر سارق قبل از خارج کردن مال مسروقه‌ای که قیمتش به حد نصاب (یک چهارم دینار) می‌رسد در آن تغییر ایجاد کند که ارزش آن را پایین بیاورد دستش قطع نمی‌شود و اگر مال به نصاب رسیده، را پیش از خارج کردن بلعد در این صورت اگر خارج کردن آن ممکن نباشد حدی نیست.

۶- گزینه «۱» باب قصاص (لواحق) - وَ قِيلَ: لِلْحَاضِرِ مِنَ الْأَوْلِيَاءِ الْأَسْتِغْنَاءُ وَ يَضْمَنُ الْمُسْتَوْفِي حِصَصَ الْبَاقِينَ مِنَ الدِّيَةِ: برخی از فقها گفته‌اند: ولی دمی که می‌خواهد قصاص را اجرا کند باید سهم بقیه اولیاء دم را از دیه تضمین کند.

۷- گزینه «۴» باب شهادت - وَ لَوْ كَانَتْ الشَّهَادَةُ عَلَى قَتْلِ أَوْ رَجْمٍ أَوْ قَطْعٍ أَوْ جَرَحٍ ثُمَّ رَجَعُوا وَ اغْتَرَفُوا بِالتَّعَمُّدِ أَقْتَصَّ مِنْهُمْ أَوْ مِنْ بَعْضِهِمْ وَ يَرُدُّ الْبَاقُونَ نَصِيبَهُمْ، وَ إِنْ قَالُوا: أَخْطَانَا، فَالدِّيَةُ عَلَيْهِمْ: هرگاه شهادت در مورد قتل، رجم، قطع یا جرح و یا (حد) باشد و رجوع آنان پس از اجرای مجازات‌های مذکور باشد و به واسطه‌ی اجرای حد، مشهود علیه بمیرد و سپس شهود از شهادت خود بازگردند و اعتراف نمایند که عمداً چنین شهادتی کذبی را داده‌اند همگی یا برخی از آنان قصاص می‌شوند اگر ولی دم بخواهد آن‌هایی که قصاص نمی‌شوند سهم خود از دیه جنایت را می‌پردازند، و در صورتی که بگویند ما در شهادت خود دچار اشتباه شدیم، در این صورت دیه بر عهده آن‌ها خواهد بود و دیه را بین خود تقسیم می‌کنند.

۸- گزینه «۳» باب قضا - كَمَا تَحْرَمُ الرِّشْوَةُ عَلَى الْمُرْتَشِي تَحْرَمُ عَلَى الْمُعْطَى لِإِغَانَتِهِ عَلَى الْأَثَمِ: همان‌گونه که گرفتن رشوه حرام است دادن آن نیز به دلیل کمک به گناه حرام است.

۹- گزینه «۴» باب دیات - وَ الْبَاضِعَةُ وَ هِيَ الْأَخِذَةُ كَثِيرًا فِي اللَّحْمِ وَ فِيهَا ثَلَاثَةٌ وَ هِيَ الْمُتَلَاخِمَةُ: باضعه زخمی است که مقدار زیادی در گوشت (سر) فرو می‌رود که همان متلاحمه است و دیه در آن سه شتر است، پس بنابراین باضعه در این مسئله به معنی «هی التي تقطع الجلد و تنفذ في اللحم» آمده است.

۱۰- گزینه «۱» باب حدود (زنا) - مَنْ تَزَوَّجَ امْرَأَةً فِي عِدَّتِهَا عَالِمًا بِالْعِدَّةِ وَ التَّحْرِيمِ حُرِّمَتْ عَلَيْهِ أَيْدًا: در این مسئله علم به موضوع و علم به حکم در تحقق حرمت ابدی مؤثر است.

سؤالات حقوق جزا و جرم‌شناسی

کله ۱- ترجمه عبارت «ان جماعة الصبيان لا يثبت بهم اللوث و هو كذلك الا ان يبلغوا حد التواتر»، در کدام مورد آمده است؟

- (۱) شهادت گروه صائب، لوث را ثابت نمی‌کند، مگر به حد تواتر باشد.
- (۲) با شهادت گروه زیادی از کودکان، لوث ثابت نمی‌شود، مگر اینکه به حد تواتر برسد.
- (۳) با شهادت گروه زیادی از کودکان، لوث ثابت نمی‌شود، مگر اینکه به حد تواتر برسد.
- (۴) با شهادت گروه زیادی از افراد ثابت‌قدم، لوث ثابت می‌شود، حتی اگر به حد تواتر نرسد.

کله ۲- ترجمه «لو اقام بعضهم الشهادة في غيبة الباقي حدوا و لم يرتقب الا تمام»، کدام است؟

- (۱) اگر بعضی از شهود در حالی که بقیه غایب باشند، شهادت دهند، حد می‌خورند و منتظر اتمام شهادت نمی‌شود.
- (۲) اگر تعدادی از مدعیان زنا علیه یکدیگر شهادت دهند، منتظر اتمام شهادت نمی‌شوند و همه حد می‌خورند.
- (۳) اگر برخی از شهود، مرتکب غیبت برخی از افراد شوند، شهادت آنها پذیرفته نمی‌شود و به خاطر فسق حد می‌خورند.
- (۴) اگر برخی از شهود پس از حضور در دادگاه از دادگاه غایب شوند، بقیه شهود حد می‌خورند و منتظر برگشت غائبین نمی‌شود.

کله ۳- کدام مورد، عبارت زیر را کامل می‌کند؟

«فلو انكر من يملك الفرج على الوجه المذكور (بالعقد الدائم) وطء زوجته صدق بغير

- (۱) سوال (۲) شبهه (۳) التجسس (۴) یمین

کله ۴- از نظر سید مرتضی (ره)، دیه جنایت وارد بر مرده، به چه کسی داده می‌شود؟

- (۱) بیت‌المال (۲) ورثه (۳) امام مسلمین (۴) فقرا

کله ۵- نظر شیخ مفید (ره)، درباره کسی که بر اثر اجرای حد بمیرد، چیست؟

- (۱) در حق الناس یا حق‌الله، خون حدخورده، هدر است.
- (۲) اگر از حق‌الله باشد، دیه آن از بیت‌المال پرداخت می‌شود.
- (۳) اگر از حد حقوق الناس باشد، دیه آن بر عهده امام مسلمین است.
- (۴) اگر از حد حقوق الناس باشد، دیه آن را اجرا کننده حد پراخت می‌کند.

کله ۶- کدام مورد، عبارت زیر را کامل می‌کند؟

«المستأمن بالایداء و الاعارة و الضیافة و غیرها لو خان لم یقطع

- (۱) لعدم تحقق السرقة (۲) لعدم تحقق الهتك (۳) لعدم تحقق الشك (۴) لعدم تحقق العلم بالسرقة

کله ۷- نظر شهید ثانی (ره) درباره حرمت «عصیر عنبی» که بدون حرارت غلیان کند، در کدام مورد بیان شده است؟

- (۱) غلظت و اشتداد کافی است.
- (۲) غلیان برای حرمت کافی است.
- (۳) علاوه بر غلیان، باید نجس هم شده باشد.
- (۴) باید علاوه بر غلیان، غلیظ هم شده باشد.

کله ۸- عبارت «بلا شبهة موهبة للملك عارضة للسارق». در مقام بیان چه نوع جهل و اشتباهی است؟

- (۱) حکمی (۲) مفهومی (۳) مصداقی (۴) مطلق

کله ۹- معنی «الردء» که یکی از انواع معاونت در محاربه است، در کدام مورد آمده است؟

- (۱) هو المعین له فی ما یحتاج الیه
- (۲) هو المعین له فی المأکول و المركوب
- (۳) هو الذی یرقب له من یخاف منه فیحذره
- (۴) هو الذی له من یمر بالطریق فیعلمه به

کله ۱۰- کفاره قتل، بر کدام یک از مرتکبین قتل، واجب است؟

- (۱) فقط سبب تارک فعل (۲) فقط مباشر (۳) مطلق مرتکبین (۴) فقط سبب مثبت

پاسخنامه حقوق جزا و جرم‌شناسی

۱- گزینه «۳» کتاب القصاص - ان جماعة الصبيان لايثبت بهم اللوث و هو كذلك الا ان يبلغوا حد التواتر: با شهادت تعداد زیادی از کودکان، لوث ثابت نمی‌شود، مگر به حد تواتر برسد.

۲- گزینه «۱» کتاب الحدود - لو اقام بعضهم الشهادة في غيبة الباقي حدًا و لم يرتقب الاتمام: اگر بعضی از شهود در حالی که بقیه غایب باشند، شهادت دهند، حد می‌خورند و منتظر اتمام شهادت نمی‌شود.

۳- گزینه «۴» کتاب الحدود - و الاحصان اصابة البالغ العاقل الحر فرجاً أي: قبلاً مملوكاً له بالعقد الدائم أو الرق يغدو عليه و يروح إصابة معلومة، فلو انكر من يملك الفرج على الوجه المذكور (بالعقد دائم) وطء زوجته صدق بغير يمين و ان كان له منها ولد لان الولد قد يخلق من استرسال المنى: احصان عبارت است از داخل نمودن مرد بالغ و عاقل آزاد در آلت تناسلی زنی که فرج او، به عقد دائم یا به ملک از آن او می‌باشد، به گونه‌ای که این امر در هر لحظه از شبانه‌روز برای او ممکن باشد و مقصود داخل کردنی است که معلوم باشد. پس اگر مرد امکان نزدیکی با زوجه خود را انکار نمود از او بدون سوگند پذیرفته می‌شود هر چند برای او از آن زن فرزندی باشد زیرا فرزندی، گاهی از روان شدن منی در فرج زن، بدون آنکه نزدیکی واقع شود آفریده می‌شود.

۴- گزینه «۱» کتاب الدیات - و هذه الدية ليست لورثته، بل تصرف في وجوب القرب عن الميت، للإخبار المذكورة فارقاً فيها بينه و بين الجنين، حيث تكون ديتة لورثته بأن الجنين مستقبل مرجو نفعه، قابل للحياة عادة بخلاف الميت، فانه قد مضى و ذهبت منفعته فلما مثل به بعد موته صارت ديتة بتلك المثلة له لا لغيره يحج بها عنه و يفعل بها ابواب البر و الخير من الصدقة و غيرها و قال المرتضى؛ تكون لبیت المال و العمل علی ما دلت علیه الأخبار: ديه‌ای که برای جنایت بر میت گرفته می‌شود؛ الف - طبق نظر مشهور فقها، به ورثه او داده نمی‌شود بلکه در راه رضای خداوند خرج می‌شود و دلیل این حکم، روایاتی است که در این باره آمده است و در آنها بین میت و جنین به این صورت فرق گذاشته است که دیه جنین برای ورثه اوست زیرا جنین در آینده روح در او دمیده می‌شود و امید به انتفاع از او می‌رود و طبق روال طبیعی صلاحیت حیات دارد (در صورتی که جانی جنایت نمی‌کرد) برخلاف میت که جنایت جانی بر او پس از اتمام حیات او بوده و منفعت او پایان یافته است، از این رو وقتی جانی او را پس از مرگ مثله کرد دیه‌ای که برای مثله کردن او لازم می‌شود به خود میت تعلق دارد، نه برای دیگران یعنی وراثت، بنابراین دیه مزبور را برای خود او خرج می‌کنند مانند آنکه به وسیله دیه از جانب میت حج بجا آورده و کارهای خیر و نیک از قبیل صدقه دادن و سایر کارها انجام می‌دهند.

ب - طبق نظر سید مرتضی، دیه جنایت وارد بر مرده به بیت‌المال تعلق دارد.

به نظر شهید ثانی باید طبق آنچه که روایات بر آن دلالت دارد عمل نمود، یعنی دیه به خود میت تعلق دارد.

۵- گزینه «۳» کتاب الحدود - و من قتله الحد أو التعزیر فهدر، فان المفید قال؛ یضمن الامام دية المحدود للناس، لما روي أن علیاً علیه السلام كان یقول «من ضربناه حداً من حدود الله فمات فلا دية علينا و من ضربناه حداً فی شیء من حقوق الناس فمات فان ديتة علينا» و هذا القول يدل علی أن الخلاف فی حد الناس و أن الضمان فی بیت مال الامام لا بیت مال المسلمین: کسی که در اثر اجرای حد یا تعزیر بمیرد، طبق نظر شهید اول خون او هدر است، شیخ مفید گفته است که امام علیه‌السلام ضامن دیه کسی است که به واسطه اجرای حد برای حق‌الناس کشته شده باشد، زیرا روایت شده است که امام علی علیه‌السلام می‌فرمود: «کسی را که ما حدی از حدود الهی را بر او جاری کنیم و به واسطه آن بمیرد دیه‌ای بر ما نمی‌باشد و کسی را که ما حدی از حدود‌الناس را به او جاری کنیم و به واسطه آن بمیرد دیه او بر ماست»، این قول شیخ مفید دلالت می‌کند بر این که اولاً، محل اختلاف نظر فقها، حدی است که در حقوق الناس جاری می‌شود مانند: قصاص، ثانیاً، ضمان از بیت‌المال امام علیه‌السلام تأمین می‌شود نه از بیت‌المال مسلمانان.

۶- گزینه «۲» کتاب الحدود - المستأمن بالایداع و الاعارة و الضیافة و غیرها لو خان لم یقطع لعدم تحقق الهتك: اگر کسی که به واسطه ودیعه سپردن مال دیگران نزد وی یا عاریه گذاردن نزد او و یا مهمان شدن و یا موارد دیگری غیر از این امین شمرده شده است خیانت کند دست او بریده نمی‌شود، زیرا هتك حرز محقق نشده است (و حال آنکه از شرایط قطع دست، هتك حرز می‌باشد).

سؤالات حقوق جزا و جرم‌شناسی

مجموعه دروس (متون و اصول فقه، حقوق اساسی و مدنی، حقوق جزا (عمومی - اختصاصی)، بین‌الملل (عمومی - خصوصی))

کجه ۱- در مسئله زیر، ولد ملحق به چه کسی است؟

«لو وطئ زوجته فساحقت بکراً، فحملت البکر.»

- (۱) الولد للرجل و زوجته.
(۲) الولد للرجل فقط.
(۳) الولد للرجل و البکر.
(۴) الولد للبکر فقط.

کجه ۲- ای شیء یحرم علی القاضی؟

- (۱) عدم التسوية بين الخصمین فی الميل القلی
(۲) اتخاذ الحاجب وقت القضاء
(۳) التفريق بين الشهود اذا كانوا من اهل البصيرة
(۴) وقوف عزم الغريم عن الاقرار الا فی حقّه تعالی

کجه ۳- در مسئله زیر، کدام مورد صحیح است؟

- «لو كان عليه دين، خال عن الرهن و آخر به رهن، فادعی الدفع عن المرهون به، و ادعی الغريم الدفع عن الخالی.»
(۱) القول قول الغريم مع يمينه سواء ادعی العلم بقصد الدافع ام لا.
(۲) القول قول الدافع بلا يمينه لان الاعتبار بقصده.
(۳) القول قول الدافع مع يمينه، لان الاعتبار بقصده.
(۴) القول قول الغريم بلا يمينه سواء ادعی العلم بقصد الدافع ام لا.

کجه ۴- در عبارت زیر، مراد از «علم خاص» چیست؟

- «ان كان الحاكم عالماً بالحق، قضی بعلمه و المراد بعلمه هنا العلم الخاص»
(۱) الاطلاع الجازم
(۲) العلم الحادث فی زمن ولاية الحاكم
(۳) الاطلاع بخصوصيات الواقعة
(۴) العلم الحادث فی مكان الحكم

کجه ۵- فی ای صورة يجب النفقة علی الزوج؟

- (۱) اذا كانت الزوجة ساکنة بعد العقد. تعرض التمکین علیه ام لم تعرض.
(۲) اذا كانت الزوجة صغیره.
(۳) اذا كانت الزوجة کبيرة ممکنة و الزوج صغیراً.
(۴) اذا كانت الزوجة ساکنة بعد العقد ما لم تعرض التمکین علیه.

کجه ۶- ما هو الصحیح فی الیدی المتعاقبة علی المغصوب؟

- (۱) لاتكون ایدی ضمان اذا كان بعضهم عالماً بالغصب و الآخر جاهلاً.
(۲) تكون ایدی ضمان اذا علموا بالغصب.
(۳) لاتكون ایدی ضمان اذا جهلوا بالغصب.
(۴) تكون ایدی ضمان سواء علموا بالغصب ام لا.

کجه ۷- ما هو الحكم فیما لو تصادم رجل و امرأة فماتا؟

- (۱) لورثة الرجل تمام الیدة.
(۲) لورثة الرجل ربع الیدة.
(۳) لورثة الرجل نصف الیدة.
(۴) لورثة الرجل ثمن الیدة.

کجه ۸- با توجه به عبارت زیر، کدام مورد صحیح است؟

- «لوانکر المستحق القبض من الضامن، فشهد علیه الغريم.»
(۱) لايقبل اذا كان الضامن متبرعاً.
(۲) لايقبل سواء كان المضمون عنه أمراً بالضمان ام لا.
(۳) قبل سواء كان المضمون عنه أمراً بالضمان ام لا.
(۴) قبل اذا كان المضمون عنه أمراً.

کجه ۹- در مورد عقد وکالت، با توجه به نظر مشهور فقیهان متقدم، کدام عبارت صحیح است؟

- (۱) لاتصح الوكالة سواء علقت علی شرط ام علی صفة.
(۲) تصح الوكالة اذا علقت علی شرط دون الصفة.
(۳) لاتصح الوكالة اذا علقت علی صفة دون الشرط.
(۴) تصح الوكالة سواء علقت علی شرط ام علی صفة.

کجه ۱۰- در صورت رد عقد فضولی، کدام مورد صحیح است؟

- (۱) يرجع المشتري علی البایع بما اغترم، و ان كان عالماً.
(۲) يرجع المشتري علی البایع بالثمن، ان كان باقیاً، عالماً کان او جاهلاً.
(۳) لايرجع المشتري علی البایع بما اغترم، عالماً کان او جاهلاً.
(۴) لايرجع المشتري العالم علی البایع بالثمن، و ان كان باقیاً.

پاسخنامه حقوق جزا و جرم‌شناسی

مجموعه دروس (متون و اصول فقه، حقوق اساسی و مدنی، حقوق جزا (عمومی - اختصاصی)، بین‌الملل (عمومی - خصوصی))

۱- گزینه «۲» در عقد دائم، پس از نزدیکی و گذشت شش ماه از تاریخ نزدیکی و تجاوز نکردن از حداکثر مدت حمل که بیشترین حد گفته شده توسط فقهای امامیه در این باره یک سال است، طفل به شوهر ملحق می‌شود. از طرف دیگر در صورت باردار شدن زوجه باکره نیز فرزند به مرد متعلق است.

۲- گزینه «۴» از آداب قضاوت و از جمله مواردی که بر قاضی حرام است می‌توان به این امر اشاره نمود که قاضی از تصمیم مدیون به اقرار جلوگیری کند مگر در مواردی که حق الله است.

۳- گزینه «۳» اگر بر ذمه گروه‌دهنده دینی باشد که خالی از رهن است و دین دیگری که در ازای آن چیزی را رهن گذاشته و آنگاه ادعا کند که آن پول را برای ادای دینی که رهن دارد پرداخته است، قسم می‌خورد و قولش پذیرفته می‌شود.

۴- گزینه «۱» هرگاه قاضی نسبت به حقی عالم باشد، براساس آن علم خود قضاوت خواهد کرد. در این عبارت مراد از علم، علم قطعی است.

۵- گزینه «۳» اسباب نفقه سه چیز است: زوجیت، خویشاوندی و ملک.

اما نفقه زنی که بالغ نشده و زن ناشزه بر مرد واجب نیست و البته نفقه زنی که پس از عقد سکوت کرده است تا وقتی که تمکین خود را به شوهر عرضه نکرده است، بر شوهر واجب نیست.

اما از مسائل نفقات در نفقه صغیره است که آیا صغیره نفقه دارد یا نه؟ مسئله دارای پنج صورت است:

۱- زوج و زوجه هر دو صغیر هستند.

۲- زوجه صغیره و زوج کبیر است.

۳- زوج صغیر و زوجه کبیره است.

۴- زوج و زوجه مُراهق (نزدیک به بلوغ) هستند و بلوغ شرعی حاصل نشده است.

۵- یکی مراهق و دیگری کبیر است.

به‌صورت سوم رسیدیم که زوج صغیر و زوجه کبیره و مانعی از تمکین ندارد ولی این مقدار برای وجوب نفقه کافی نیست؛ چون ماهیت تمکین آمادگی از یک طرف نیست بلکه آمادگی از دو طرف لازم است؛ اما اگر آمادگی از یک طرف را کافی بدانیم در این صورت نفقه واجب است.

۶- گزینه «۴» در صورت تعاقب ایدی غاصبه بر مغضوب واحد یا آنچه به حکم غضب است (اگرچه مختلف باشند در غضب و مجرد ید، با اشتراک در سبب ضمان یا تلف مغضوب در ید بعض آنها) مالک مغضوب منه یا مأخوذ منه، مخیر است در رجوع به هر کدام از آنها تمام مغضوب [را] یا با اختلاف در مقدار رجوع به هر کدام، تمام بدل واحد تالف را.

و با رجوع به غیر آنکه تلف مال در ید او شده یا اتلاف کرده است، رجوع می‌نماید مرجوع‌الیه به آنکه اخیراً ضمان او مستقر و تحقیقی است.

و اگر رجوع کرد مالک به ضامن اخیر، او رجوع نمی‌نماید به احدی از ضامن‌ها، به جهت زیادتی خصوصیت در اخیر که موجب اولویت به قرار ضمان است یا [با] اشتراک همه در سبب ضمان، در صورت عدم زیادتی دیگری در عین که مخصوص است غیر آخری به ضمان آن و به حکم این است مثل دوشیدن غیر آخری شیر گوسفند را و در صورت اختصاص بعض دیگر به خصوصیتی - مثل مغرور نمودن - پس تلف در ید عادی، به منزله اتلاف صاحب ید است در عرف و غیر آخری با اداء به مالک بدل را، مالک می‌شود آنچه را که ذمه او مشغول بود، و حق مطالبه مملوک خود [را] از آخری دارد و حکم مذکور مربوط به ید غیر مأذونه است، چه آنکه عالم به مالکیت غیر باشد یا جاهل باشد، اگرچه عالم، مختص به اثم به سبب غاصب بودن فقط یا با مغرور نمودن دیگری ایضاً باشد.

۷- گزینه «۲» اگر مرد و زنی در اثر تصادم بمیرند، ورثه مرد یک چهارم دیه را به ارث می‌برند.

۸- گزینه «۳» اگر مستحق (مضمون‌له) انکار کند که طلب خود را از ضامن گرفته است و آنگاه بدهکار (مضمون‌عنه) بر علیه او شهادت دهد و بگوید من دیدم که طلب خود را گرفتم، در صورت عدم تهمت شهادت او پذیرفته می‌شود و در صورتی که شهادت او به خاطر تهمت یا عدم عدالت پذیرفته نشود، اگر ضامن غرامت بدهد، در صورتی که حق رجوع داشته باشد به مقداری که در دفعه نخست پرداخت کرده به او رجوع می‌کند و اگر بدهکار ضامن را در پرداخت دین تصدیق نکند، از مقداری که ادعا می‌کند در دفعه نخست پرداخته است و مقداری که در دفعه دوم پرداخته است، به هر کدام که کمتر است رجوع می‌کند.

۹- گزینه «۱» عقد وکالت باید منجز باشد و لذا اگر به صورت معلق بیان شود، باطل خواهد بود اما معلق و مشروط کردن تصرف صحیح است.

سوالات حقوق جزا و جرم‌شناسی

مجموعه دروس تخصصی شامل (متون فقه جزایی (حدود، قصاص، دیات، قضا و شهادت) - آیین دادرسی کیفری - حقوق جزای عمومی - حقوق جزای اختصاصی - جرم‌شناسی)

کجه ۱- ما هو الحكم لو تقاذف المحصنان بما يوجب الحد؟

(۱) يسقط عنهما الحد و التعزير (۲) يثبت عليهما الحد و التعزير (۳) حدًا و لاتعزير على احدهما (۴) عزرا و لا حدًا على احدهما

کجه ۲- کدام مورد در خصوص مسئله زیر، صحیح است؟

«من سرق من مال المديون الباذل بقدر ماله معتقداً اباحة الاستقلال بالمقاصة»

(۱) يحدّ الا اذا ثبت كونه جاهلاً بالموضوع.
(۲) لا حدّ عليه للشبهة الموضوعية.
(۳) يحدّ الا اذا ثبت كونه جاهلاً بالحكم.
(۴) لا حدّ عليه للشبهة الحكمية.

کجه ۳- در صورت اعتقاد به عدم تخییر در مجازات محاربه، در کدام مورد محارب فقط نفی بلد می‌شود؟

(۱) لو اقتصر على شهر السلاح و الاخافه
(۲) لو اخذ المال كثيراً من غير حرز
(۳) لو جرح و لم يأخذ مالا
(۴) لو اخذ المال قليلاً من غير حرز

کجه ۴- ما هو الحكم فيما لو وقف المصدوم في موضع ليس له الوقوف فيه فمات الصادم بصدمة؟

(۱) ضمن المصدوم الصادم مطلقاً.
(۲) ضمن الصادم المصدوم مطلقاً.
(۳) ضمن المصدوم الصادم اذا لم يكن له مندوحة.
(۴) ضمن الصادم المصدوم اذا لم يكن له مندوحة.

کجه ۵- کدام ترجمه زیر، صحیح‌تر و دقیق‌تر است؟

«من شرائط القصاص انتفاء الأبوة فلا يقتل الوالد و ان علا بانه و يعزّر و يكفّر و تجب الدية لغيره من الورثة.»

(۱) از جمله شرایط قصاص، عدم وجود رابطه ابوت است. بنابراین، پدر در مورد قتل فرزند هر چقدر که بالا برود، کشته نمی‌شود و پدر در قتل فرزندش تعزیر می‌شود و باید کفّاره بدهد و باید دیه مقتول را به سایر وراثت بپردازد.
(۲) از جمله شرایط قصاص، عدم وجود رابطه ابوت است. بنابراین، پدر در مورد قتل فرزند هر چقدر که بالا برود، کشته نمی‌شود و البته فرزند در قتل پدرش باید تعزیر شود و کفّاره نیز بدهد و در هر صورت، دیه مقتول باید به سایر وراثت پرداخت شود.
(۳) از جمله شرایط قصاص، منتفی بودن رابطه پدری و فرزندگی است، پس پدر در قتل فرزند و فرزند در قتل پدر، هر چقدر که فاصله داشته باشد، کشته نمی‌شود و البته پدر در قتل فرزندش تعزیر می‌شود و باید کفّاره بدهد و باید دیه مقتول را به سایر وراثت بپردازد.
(۴) از جمله شرایط قصاص، منتفی بودن رابطه پدری و فرزندگی است، پس پدر در قتل فرزند و فرزند در قتل پدر، هر چقدر که فاصله داشته باشند، کشته نمی‌شود و البته فرزند در قتل پدرش باید تعزیر شود و کفّاره نیز بدهد و دیه مقتول باید به سایر وراثت پرداخت شود.

کجه ۶- کدام تفسیر در خصوص شبهه در عبارت زیر، صحیح است؟

«و يتعلّق الحكم و هو هنا القطع بسرقة البالغ العاقل المختار من الحرز بعد هتکه و ازالته بلا شبهة موهمة للملك عارضة للسارق او الحاكم.»

(۱) مراد از اینکه شبهه‌ای نباشد این است که هم باید سارق بداند که مال در حرز نگهداری می‌شود و با این حال اقدام به ربودن آن بکند و قاضی نیز باید احراز کند که سارق با علم به در حرز بودن اقدام کرده است.
(۲) شبهه در هر صورت در خصوص مالکیت مال مسروقه است به اینکه سارق معتقد باشد که آن مال متعلق به خود اوست یا اینکه قاضی معتقد باشد که مال مسروقه به خود سارق تعلق دارد.
(۳) مراد از اینکه نباید شبهه‌ای در کار باشد این است که در این امر که مال مسروقه دارای حرز بوده و سارق آن حرز را شکسته و زائل کرده نباید تردیدی برای قاضی موجود باشد.
(۴) باید هیچ شبهه‌ای در مالکیت مال مسروقه وجود نداشته باشد به اینکه سارق معتقد باشد که آن مال یا به خودش تعلق دارد و یا اینکه به خود قاضی تعلق دارد.

پاسخنامه حقوق جزا و جرم‌شناسی

مجموعه دروس تخصصی شامل (متون فقه جزایی (حدود، قصاص، دیات، قضا و شهادت) - آیین دادرسی کیفری - حقوق جزای عمومی - حقوق جزای اختصاصی - جرم‌شناسی)

- ۱- گزینه «۴» هرگاه دو نفر محصن به‌گونه‌ای که موجب حد است یکدیگر را قذف کنند، هر دو تعزیر می‌شوند ولی هیچ یک حد نمی‌خورند.
- ۲- گزینه «۴» اگر داین با این اعتقاد که مستقلاً و بدون اذن مدیون حق تقاص دارد، از مال مدیونی که درصدد پرداخت دین خود است به همان اندازه سرقت نماید به دلیل وجود شبهه حکمی، حد بر او نیست.
- ۳- گزینه «۱» محارب اگر مرتکب قتل شده باشد، به عنوان قصاص کشته می‌شود یا به عنوان حد به قتل می‌رسد و اگر مرتکب قتل شود و مالی هم بردارد، ابتدا دست راست و پای چپش قطع می‌شود و سپس کشته شده، جنازه‌ی او به دار آویخته می‌شود و چنانچه تنها مال را برداشته باشد، دست راست و پای چپش قطع و تبعید می‌گردد و به قتل نمی‌رسد و هرگاه شخصی را مجروح نماید ولی مالی را بر ندارد، قصاص می‌شود و تبعید می‌گردد و اگر تنها به کشیدن سلاح و ترساندن بسنده کند فقط تبعید می‌شود.
- ۴- گزینه «۳» هرگاه کسی که با او برخورد شده است، در مکانی باشد که مجاز به توقف در آن‌جا نیست و بر اثر برخورد با او، برخوردکننده بمیرد، آن شخص ضامن برخوردکننده است، البته به شرط این که برخوردکننده گریزی از برخورد نکردن با مصدوم نداشته باشد.
- ۵- گزینه «۱» از جمله شرایط قصاص، عدم وجود رابطه‌ی ابوت است، بنابراین پدر در مورد قتل فرزند هر چقدر که بالا برود، کشته نمی‌شود و پدر در قتل فرزندش تعزیر می‌شود و باید کفاره نیز بدهد و باید دیه مقتول را به سایر وراثت بپردازد.
- ۶- گزینه «۲» شبهه در هر صورت در خصوص مالکیت مال مسروقه است، خواه سارق معتقد باشد که آن مال متعلق به خود اوست یا این‌که قاضی معتقد باشد که مال مسروقه به خود سارق تعلق دارد.
- ۷- گزینه «۴» شهود زنا باید در زمان اقامه شهادت همگی با هم حاضر شده باشند، اما این‌که هم‌زمان با هم الفاظ شهادت را تلفظ کنند لازم نیست، هر چند جایز است.
منظور این است که نباید بین شهادت‌ها عرفاً فاصله بیفتد و اگر بعضی از شهود در غیاب دیگران شهادت دهند، حد می‌خورند و نباید منتظر تکمیل تعداد شهود شد.
- ۸- گزینه «۳» هر کس یکی از محرمات مورد اتفاق (اجماع) مسلمانان را که حرمت آن‌ها از ضروریات دین شمرده می‌شود حلال بداند، مانند مردار، خون، ربا و گوشت خوک، اگر یکی از والدین او هنگام انعقاد نطفه‌اش مسلمان باشد به قتل می‌رسد، زیرا وی مرتد (فطری) است.
- ۹- گزینه «۴» تحمل شهادت و ادای آن از طرف لال در صورتی صحیح است که یقین به منظورش حاصل شود، هر چند از طریق دو مترجم عادل این یقین حادث شود و در این حالت، عمل آن دو مترجم از قبیل شهادت بر شهادت تلقی نمی‌گردد.
- ۱۰- گزینه «۲» اگر کسی به دیگری بگوید: «ای پسر زن و مرد زناکار» و این گفتار موجب اذیت شدن مخاطب نیز بشود، دو حد قذف (به جهت پدر و مادر) و یک تعزیر (به جهت مخاطب) ثابت می‌شود.
- ۱۱- گزینه «۲» تعزیر و تأدیب از این جهت با هم تفاوت دارند که تعزیر مکلف و غیرمکلف را دربرمی‌گیرد، اما تأدیب فقط غیرمکلف را شامل می‌شود.
- ۱۲- گزینه «۱» از شرایط ثبوت قصاص این است که مقتول محقون الدم باشد، پس اگر غیر ولی دم، قاتل را بکشد، قصاص ثابت می‌شود.
- ۱۳- گزینه «۳» دلیل این‌که پزشک از مال خودش ضامن خسارتی است که در اثر معالجه او وارد می‌شود، این است که قصد انجام عمل را داشته ولی قصد جنایت نداشته است، بنابراین عمل او شبیه به عمد است.

سؤالات حقوق جزا و جرم‌شناسی

مجموعه دروس تخصصی (متون فقه جزایی (حدود، قصاص، دیات، قضا و شهادات) - آیین دادرسی کیفری - حقوق جزای عمومی - حقوق جزای اختصاصی - جرم‌شناسی)

کله ۱- در عبارت زیر، مراد از «اللكم» کدام است؟

«ولو عضّ علی يد غيره فانتزعهما فندرت اسنانه فهدر، وله التخلّص منه باللكم و الجرح ...»

- (۱) سیلی زدن (۲) کتک زدن (۳) مشت زدن (۴) کشتن

کله ۲- در عبارت زیر، مراد از «لم یملک» کدام است؟

«يجب الجلد و الجزّ للرأس و التغریب علی الزانی الذکر، الحرّ، غیرالمحصّن و ان لم یملک.»

- (۱) یتزوّج من غیر ان یدخل (۲) یتزوّج بشرط ان یدخل (۳) لم یتزوّج (۴) لم یکن له ملک یمین

کله ۳- من نسب الزنا الی غیرالمواجهه، فالحدّ للمنسوب الیه و یعزّر للمواجهه، ان تضمّن شتمه و اذاه. بنابراین، اگر کسی به دیگری بگوید: «یا بن الزانی»، کدام مورد صحیح است؟

- (۱) حدّ للمواجهه (الابن) و یعزّر لغيرالمواجهه (الاب)
(۲) حدّ لغيرالمواجهه (الاب) و یعزّر للمواجهه (الابن)
(۳) حدّ لغيرالمواجهه (الاب) و یعزّر للمواجهه (الابن)
(۴) حدّ لغيرالمواجهه (الابن) و یعزّر للمواجهه (الاب)

کله ۴- در عبارت زیر، مراد از «شیخان» چه کسانی هستند؟

«و یقتل مستحلّ الخمر اذا کان عن فطره و قیل و القائل الشیخان یتتاب.»

- (۱) شیخ صدوق و شیخ طوسی (۲) شیخ مفید و شیخ طوسی (۳) شیخ صدوق و شیخ مفید (۴) شیخ کلینی و شیخ مفید

کله ۵- در عبارت زیر، مراد از «الخامسة» کدام مورد است؟

«من استحلّ شیئاً من المحرّمات، المجمع علیها کنکاح المحارم و اباحه الخامسة و المعتدّة و المطلقة ثلاثاً ...»

- (۱) الزوجة الخامسة و لو لم یکن بدائم
(۲) الزوجة الخامسة بالعقد المنقطع
(۳) الزوجة الخامسة بالعقد الدائم او المنقطع
(۴) الزوجة الخامسة بالعقد الدائم

کله ۶- در عبارت «لا قطع علی من سرق من غیر حرز كالمواضع المنتابة»، مراد از «المواضع المنتابة» کدام مورد است؟

- (۱) الاماکن العامة (۲) الشوارع العامة (۳) الطرق العامة (۴) الخانات العامة

کله ۷- «یقطع الضیف و الاجیر اذا سرقا مال المضيف او المستأجر مع الاحراز من دونه»، به کدام معناست؟

- (۱) حدّ قطع بر مهمان و اجیری که مال صاحبخانه و مستأجر را سرقت کنند جاری می‌شود، هرچند مال مسروقه در حرز نباشد.
(۲) حدّ قطع بر مهمان و اجیری که مال صاحبخانه و مستأجر را سرقت کنند جاری می‌شود، اگر احراز شود که آن دو، مال را از حرز خارج کرده‌اند.
(۳) حدّ قطع بر مهمان و اجیری که مال میزبان و مستأجر را سرقت کنند جاری نمی‌شود، به شرط آنکه مال مزبور به‌خاطر غیر آن دو، در حرز نگهداری شده باشد.
(۴) حدّ قطع بر مهمان و اجیری که مال میزبان و مستأجر را سرقت کنند جاری می‌شود، به شرط آنکه مال مزبور به‌خاطر آن دو، در حرز نگهداری شده باشد.

کله ۸- عبارت «لوردة المکره علی الاقرار السرقة بعینها لم یقطع»، به کدام معناست؟

- (۱) هرگاه کسی که دیگری را به اقرار به سرقت اکراه کرده، مال مورد اقرار را برگرداند، دست اقرارکننده قطع نمی‌شود.
(۲) هرگاه کسی که از روی اکراه اقرار به سرقت نموده است، مال مورد اقرار را برگرداند، دستش قطع نمی‌شود.
(۳) اگر کسی که از روی اکراه سرقت کرده و به آن اقرار کرده است، مال مورد اقرار را برگرداند، دستش قطع نمی‌شود.
(۴) اگر کسی که از روی اکراه، اقرار به سرقت کرده، از اقرار خود برگردد، دستش قطع نمی‌شود.

کله ۹- در عبارت زیر، مراد از «اهل الریبه» چه کسانی هستند؟

«المحاربة و هی تجرید السلاح برّاً او بحرّاً، لیلاً او نهاراً، لاخافة الناس فی مصر و غیره ... من اهل الریبه ام لا.»

- (۱) مردم از آن‌ها می‌ترسند.
(۲) در گذشته مرتکب جنایت شده‌اند.
(۳) در عقاید مردم ایجاد ریب و شک می‌کنند.
(۴) احتمال داده می‌شود، تهدید خود را عملی کنند.

پاسخنامه حقوق جزا و جرم‌شناسی

مجموعه دروس تخصصی (متون فقه جزایی (حدود، قصاص، دیات، قضا و شهادت) - آیین دادرسی کیفری - حقوق جزای عمومی - حقوق جزای اختصاصی - جرم‌شناسی)

۱- گزینه «۳» ترجمه عبارت «اگر (کسی) دست دیگری را گاز بگیرد و او دست خود را بکشد و در نتیجه دندان‌های گازگیرنده، بیفتد، افتادن دندان‌هایش هدر خواهد بود و ... کسی که گاز گرفته شده، می‌تواند با مشت زدن، زخمی کردن ... خود را از چنگ او برهاند». شیروانی، علی، ترجمه و تبیین شرح لمعه، قم: دارالعلم، ۱۳۸۴، جلد ۱۳، چاپ پنجم، ص ۲۹۵.
کشیدن دست، مشت زدن و زخمی کردن یک طرق دفاعی متناسب با تجاوز در اینجا است که فقها شرایط دفاع مشروع را در این موارد محرز دانسته‌اند.

۲- گزینه «۱» در تایپ صورت سؤال، مسامحه صورت گرفته است؛ زیرا واژه‌های «الذکر»، «الحر» و «غیر المحصن» صفت «الزانی» هستند و نباید بین آنها ویرگول گذاشته شود.
ترجمه عبارت: مجازات تازیانه و تراشیدن سر و تبعید بر مرد زناکار آزاد غیر محصن واجب می‌شود، هر چند او مالک فرج نباشد؛ مقصود از مالک فرج، کسی است که ازدواج کرده اما هنوز نزدیکی نکرده است. شیروانی، همان، ص ۷۵.

۳- گزینه «۲» ترجمه عبارت: «کسی که زنا را به غیر مخاطب و مواجه (با فتحه جیم= اسم مفعول) نسبت دهد ... حد قذف به‌خاطر کسی خواهد بود که زنا را به او نسبت داده است، و به‌خاطر مخاطب تعزیر می‌شود مشروط بر آنکه این کلام دربردارنده دشنام و موجب آزار و اذیت او باشد». شیروانی، همان، ص ۱۲۶.
از عبارت استنباط می‌شود که در زمان قذف، حضور کسی که قذف می‌شود برای ثبوت حد لازم نیست و همچنین فعل واحده می‌تواند متضمن محکومیت به دو جرم و به تبع آن دو مجازات گردد. برای مثال، اگر آقای (الف) به آقای (ب) بگوید که ای پسر زناکار، این عمل عرفاً موجب اذیت و صدمه روحی به آقای (ب) می‌گردد و از این جهت دشنام است. از آنجا که عبارت حاکی از انتساب زنا به پدر مخاطب است، جهت تضمین حق و جبران ضرر معنوی، برای گوینده حد قذف به نفع پدر ثابت می‌شود.
واژه «المواجه» اسم مفعول است و باید طبق قاعده اعراب «جیم» فتحه باشد، پس گزینه (۱) و (۳) اشتباه است. گزینه (۴) از این جهت اشتباه است که غیر مخاطب را فرزند می‌داند در حالی که مقصود از غیر مخاطب، پدر شخص است.

۴- گزینه «۲» در مورد مجازات شخصی که خمر را حلال می‌داند، در حالی که خودش مرتد فطری است دو نظر وجود دارد:
نظر نخست: از آنجا که چنین شخصی چیزی را که از ضروریات دین اسلام است (یعنی حرمت خمر) را منکر شده است؛ در نتیجه بدون اینکه ابتدا توبه داده شود، کشته می‌شود.
نظر دوم: ابتدا توبه داده می‌شود، اگر توبه نکرد کشته می‌شود. این نظر منسوب به شیخ طوسی و شیخ مفید است. ر.ک: شیروانی، همان، ص ۱۷۰.

۵- گزینه «۴» کسی که یکی از اموری را که به اتفاق همه مسلمانان حرام است، مانند نکاح با محارم، مباح بودن گرفتن همسر پنجم (به عقد دائم)، ازدواج با زنی که در عده دیگری است و ازدواج با زنی که سه بار او را طلاق داده. شیروانی، همان، ص ۱۷۷.

۶- گزینه «۱» کسی که از غیر حرز سرقت می‌کند مانند مکان‌هایی که تردد در آن زیاد است. شیروانی، همان، ص ۱۸۶.

۷- گزینه «۴» ترجمه: «دست میهمان و اجیر هرگاه از مال میزبان یا مستأجر سرقت کنند بریده می‌شود، البته در صورتی که مال مسروقه را از ایشان یعنی از میهمان و اجیر حفظ و حراست کرده باشند بنا بر قول مشهورتر». شیروانی، همان منبع.

۸- گزینه «۲» اگر کسی که اکراه بر اقرار شده، مال سرقت شده را بعینه بازگرداند، دستش بریده نمی‌شود، بنا بر قول قوی‌تر؛ زیرا وجود عین در دست او دلالت بر سرقت نمی‌کند، و اقرار به اکراه و اجبار از او سرزده و لذا اعتنایی به آن نمی‌شود. قول مخالف هم وجود دارد که به استناد روایت سلیمان بن خالد از امام صادق (ع) و این استدلال که بازگرداندن مال قرینه سرقت کردن است مانند دلالت استفراف کردن شراب که دال بر خوردن آن است، قائل به قطع دست هستند که شهید ثانی سند روایت را ضعیف می‌داند و قیاس این مورد با استفراف کردن شراب را درست نمی‌داند. شیروانی، همان، ص ۲۱۸.